

Nro. 5.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Juliusnak 18-dik napján 1797-ik
esztendőben.*

Hadi Történetek.

Bonaparte fő vezér, Gr. *Merfeldel*, és Marquis *Gallóval Udineben* tart Congressust a' *Velen-tzei Statusoknak* jövődöbeli sorsa felől. *Palma-Nuovába* igen sok ágyúkat és munitiókat vitetett *Mántuából*, és meg-dupláztatta azoknak az embereknek a' számát, a' kik a' nevezett várnak meg-erősítésében foglalatoskodnak. — A' *Velen-tzei Dalmatziában* rendkívül való örömmel fogadtattak a' Cs. K. seregek. — A' midőn annak anyavárosába *Zarába* bé-mentenek volna, számos nép ment eleikbe, és mintegy triumphussal, úgy vezették bé őket magok közzé. — Tsaknem minden

Vel. Dalmátziai Statusokból, még a' *Corfui* szigetből is deputatusok küldettek oda, a' kik által magokat az Austriai Birodalom óltalma alá vetették. Ennekelőtte is, de még mostan is sokat tartanak magok felől a' Dalmatak, 's azt mondják, hogy valamiképen a' *Velentzei* Respublika ő általok lett naggyá, úgy a' Fels. Császár is ő általok léfzen győzhetetlenné, és hogy ő nállok nélkül semmit el nem kezdhetett, és semmit sem is végezhetett a' *Velentzei* Respublika.

A' *Veglia* nevü szép és népes szigetet is elfoglalták a' Cs. K. seregek Jun. 30-ik napján. Itten is nagy örömmel fogadták őket a' lakosok, de nemtsak itten, hanem a' több *Velentzei* szigetekben is, a' mellyek egymás után mind meghódoltak Császár Ő Felségének. — A' *Triesti* későbbi levelek is azt bizonyittják, hogy az Adriaticumi tengerben lévő szigetekben sohol semmi ellentállást nem tapasztaltak az Austiai hadi seregek, sőt olly jó szivel fogadtattak a' lakosok által, mint-ha mindenütt kenyeres pajtásaikra találkoztának volna.

Olasz Ország.

Nápolyban egy Királyi igen kemény parantsolat adattatott ki-mostanában, melly által mind a' szabad kömiveseknek, mind másoknak meg tiltatik a' titkos egygyüvé való gyűlés, sőt a' kafféházakban, és kortsmakon sem lehet éjjel múlatni. Az utazókra 's idegenekre szoros vigyázat vagyon.

A' *Maylandi*, Jun. 20-ik napján költ levelek szerént a' *Cisalpinai* Respublika neve is meg fog változtatni, és közönségesen Olasz Országai Respublikának neveztetni, mellynek részei Felső, Középső és Alsó Olasz Országok lesznek. — A' *Malthai* szigetben is egy igen veszedelmes öszve esküvés tudódott ki, mellynek tagjai közül sokan meg-fogattatván, az a' végre fel-állitatott törvénytörések eleibe idéztettek. — A' *Turini* öszve eskü-

vésben egy oda való Ministernek komornyikja is részes vólt.

A' *Génuai* provisoria kórmányfzék Jun. 14 ik napján iktattatott bé maga hivatalyába igen fényes pompa, és rendkívül való nagy öröm közt, a' melly alkalmatossággal 6000 polgár katonák állottak fegyverben. — *Bonaparte* Frantzia fő vezér, a' ki fáradhatatlan Olasz Ország reformatiójában, azt irta a' *Génuai Dogenek*, avagy *Hertzegnek*, *Montebellói* fő kvártélyából, Jun. 7-ik napján, hogy nemtsak nem akarja a' Frantzia Respublika a' *Génuai* tartományokat fel-kontzolni, sőt inkább mindenkor annak szaporításában, 's köz bóldogságának öregbitésében fog foglalatoskodni, és azt mivelni, hogy mind a' személybeli bátorság, mind a' tulajdonosságnak jussai épen 's egészlen fenn tartattassanak.

Ezen Respublikának jelenvaló mivóltát ekként írja le a' *Bétsi* udvari Diáriumnak 56-ik darabja: „Minden a' maga el-kezdett útján megyen itten. — Minden *Génuai* tartományokban szabadság fái és új municipalitások állittatnak fel, 's deputatusok küldettetnek az anyavaras új alkotmányának meg-esmerésére. — Minden tzi-merek, és nemesség jelei le-szedettetnek a' palotákról és templomokban, sőt az az aranyos könyv is, a' mellyben a' nemesek neveik fel-vóltak iratva, a' *Dogenek* kézen hordott ülő széke, és azon jegyző könyv, 's urna is fel-áldoztattak *Vulkanusnak*, a' mellyekből a' Tanátsbeli Uraknak neveik ki-vonattattak. — Még azt sem várták némelly zabolátlan emberek, hogy a' meg határozás szerént ki-botsáttattassanak a' foglyok a' tömlötzökből, hanem fel-törték azokat, és minden külömbség nélkül ki vitték őket onnan, mellyen minden jószívű, tsendességet és jó rendet szerető polgár meg-indúlt, a' Tanáts pedig egy hirdetményt tetett közönségessé, melly szerént minden foglynak vissza kellett 24 óra alatt a' maga fog házába menni, azok ellen pedig, a' kik ezen parantsolatnak

nem engedelmeskedtek, halálos szententia hozatott; a' minthogy 206 foglyok közül vissza is tértek 168-án. Minden honnyaikból ki-költözött nemeseknek 10 napok el-forgasa alatt vissza kell menni, a' ki azt nem műveli, 10000 tallerra fog büntetödni."

Frantzia Respublika.

A' múlt hólnapnak 27-ikén egynéhány pénz rakott szekér érkezett Olasz Országból *Párisba*. Az ottan lévő Frantzia ármádiának *Ordonnateürje*, az az, hadi fő Commissariususa azt írta az 500-ból álló Tanátsnak, hogy ő két millió livrát *Párisba*, egy milliót *Toulonba*, 500000 livrát a' *Sámbrei* és *Máási* ármádiához, 250000 livrát pedig az *Alpesi* ármádiához küldött, a' hadi dolgokra ügyelő Minister rendelése szerént. És nem másútt, hanem egyedül a' *Velentzei* Statusban gyűjtötte ezen pénzt, és az Olasz Országi ármádia is onnan húzza a' maga zsoldját, mundurját, kenyérét 's a' t.

A' *Roberspiere*, 's gonosz tzimborás társainak kegyetlen uralkodások alatt, a' szülék, rész szerént a' töllök való félelemtől viseltetvén, rész szerént bátorságot akarván magoknak szerezni, *Roberspiernek*, *Maratnak* 's. a' t. keresteltették magzatjaikat. Most már, a' midön az akkori félelemnek setét fellege el-ozlott, és minden irtódzással emlékezik azon vérszopó emberekről, ki ki azon iparkodik, hogy azon neveket el-törölvén, újabb neveket adhassanak magzatjaiknak. Az ez eránt bé-nyújtott instantziákat, egy különös Commissióra bizta az 500-ból álló Tanáts.

A' Juliusnak 1-ső napján tartatott ülésben sok törvényeket el-törölt az 500-ból álló Tanáts azok közzül, a' mellyek ennekelötte a' hazájokból ki-költözött Frantziák ellen hozattattak. — *Emery* következő tzikkelyeket adott bé-erántok: 1) Minden törvények, a' mellyek az emigráltak rokonjaik jószágaiknak sequestraltatások felöl ho-

zattak, töröltetessenek-el. 2) Mivel a' polgári értelemben úgy vétetődnek az emigransok, mint már meg-hóltak, vagy maradékjaik, vagy vér szerént való attyokfiai kövessék őket jólszágaiknak birasában. 3) Azok a' jólságok, a' mellyek a' *Floreal* hólnapnak 9 ikén hozatott törvény szerént, az emigransok attyokfiai közt fel-olztattak, adattassanak azoknak vissza magok valóságokban. 4) A' mi az el-adott jólságokat illeti, azok maradjanak meg a' vevőknek birtokokban, úgy mindazáltal, hogy az a' pénz, a' mennyivel többet érnek a' jólságok, mint a' mennyien el-adattattak, fizettesék le az előbbi emigrált bírónak.

Nagy Britannia.

A' *Norei* pártos flottának Admirálisa *Parker Richard* halálra szententziáztatott Jun. 26-ik napján. Két dolog nehezítette meg az ő ügyét, úgy mint: 1) Hogy az ő parantsolatjára adatott tűz a' *Repulse* nevű hajóra, a' midőn ez a' több pártos hajóktól el-szakadván a' Király hűségére visszafra akart vólna térni. 2) Hogy tulajdon kezével írta azon levelet, mellyben a' pártos hajóknak delegatusaik magok kívánságaikat a' Királynak ki-nyilatkoztatván, azt merték mondani, hogy ha 64 óra alatt kivánt válasz nem adatik nékik, olly dolgot mivelnek, mellyről soha el nem fog Anglia felejtkezni. Ő ugyan eléggé mentegette magát, kiváltképen azzal, hogy ő mindeneket a' delegatusok nevében mivelt, de minden mentségekopasznak találtatván, meg nem menekedhetett meg-érdemlett büntetésétől. A' többi közt azt merte mondani, hogy ha ő nem lett vólna, lábolhatatlan veszedelembé esett vólna a' Britanniai Birodalom.

Nemtsak arra adatott néki a' birák által szabadság, hogy az ellene ki-állitatott tanúkat az itilő szék előtt meg-visgálhassa; hanem e' mellett két nap engedtetett néki, hogy maga mellett tanúkat állithassék, és felelhessen a' vádakra,

mellyet végbe is vitt, és olly nyomosan, 's bátran el olvasta azt a' birák előtt, hogy akarki is észre vehette, hogy nem tökkel ütötték az ő agya velejét. Mentő beszédét illyen igikkel rekesztette-bé: *Az én fel-tételeim, úgymond ő, igen jók voltak, és én sok gonoszt háritottam el a' hazámtól; azért méltán kívánom én is, hogy nékem igazság tétetessék.*

Minekutánna mind ő, mind a' tanúk meghallattattak volna, 1 órától fogva 4 óráig tanátskozott a' hadi törvénytörök az ő reája ki-mondatott szententziának mivóltáról, melly ekképen adattatott ki: *Mivel, úgymond, minden vádak megbizonyitattak Parker Richard ellen, és mivel azokból tökéletessen ki világosodott, hogy az ő gonofsága példa nélkül való, a' tengeri erőnek felettébb káros, és a' Haza békességére 's javára nézve igen ártalmas legyen; ahozképest méltónak lenni itiltetik a' halálra, mellyet akként határoztak meg az Admirálitásnak biztosai, hogy valamellyik hajón fel akasztatván, mind addig függék, mig a' lélek belöle ki költözik.* Ő erre egész bátorsággal azt mondotta: *Ambár, úgymond, bünösnek találtsam is e' világ előtt, de én mindenkor számot merrek adni az én fel-tételeimnek ártatlanságáról, az Isten szine előtt. Reménylem, hogy az én halálom engesztelő áldozat leszen a' Hazára nézve. Tsak arra kérem a' birákat, kegyelmezzenek meg a' többieknek; hogyha senki közülök meg nem fog halni, meg vagyok arról győzöttetve, hogy a' több fogoly hajós legények önként vissza fognak előbbi kötelességeikre térni.*

Ő rajta kívül még 30, vagy 40 delegatusok ülnek vasba verettetve, és ök is majdan meg-fognak halgattatni. — *Parker a' Lancaster nevű hadakozó hajón fog fel akasztatni, 's hólt teste a' Scheppej nevű szigetben, mások tanúságára, ki-függesztetni.*

A' *Bridport* flottaján pártoskodott matrozok ellen is tartattatott már hadi itilő szék, 's négyen közülök halálra szententiáztattak.

Azon passus levélben, mellyet az Angliai követnek Frantzia Országban való szabados utazása végett, Lord Grenville Status Titoknoknak küldött a' *Párisi* Directorium, ez a' ki-fejezés vala: *Pour traiter d'une paix particuliere*, az az, a' *maganos békesség ezközlése végett*, mellyre nézve világosabb magyarázatot kívánt a' *Londoni* Ministerium, meg is küldetett Juniusnak 23 ik napján, melly 5 óráig tartó kabinetbeli tanátskozásra szolgáltatott alkalmatosságot. — Lord *Malmesburyn* kívül, *Ellis* Úr követség titoknoki rangal, *Gower*, *Morpeth*, és *Pembroke* mint all-titoknokok, *Rofz* Úr pedig mint maganos titoknok úgy küldettettek a' *Rysseli* Congressusba, a' két nemzet közt szereztetendő békesség végett.

Keresztelő Sz. János napján tartattatván *London* várasa biráinak választatások, még előre a' tő tsinálok társaságába bé-irattatták magokat *Landersdale* és *Waddington* Lordok, a' kik mindketten vágyakoztak azon hivatalra, sok barátokat is szerzettek magoknak a' *Wighsek* seregétől, de azért még sem bóldogúlhattak szándékjókban, nagyobb befolyások lévén a' *Toryseknek* azon dologba, mellyen igen nagyon örvendett a' ministerialis rész, abból is tapasztalván, hogy több *monarchisták* találatnak a' *Londoni* polgárok közt, mint *democratisták* (a).

Egy *Londoni* könyváros törvénybe idéztetvén a' *Paine* Tamás azon munkájának, mellyet ő

(a) *Torys* és *Wighs* két olly *Secták*, avagy *Szakadások* *Angliában*, mellyeknek vagy egyikéhez vagy másikához tartják magokat a' *Brittusok*. Mind a' két *Secta* I. Károly *Angliai* Király és *Cronwel* idejében támadott. A' *Torysek* a' *monarchica* igazgatás formájához, és az *Angliai* Egyház tzeremoniáihoz ragaszkodnak; a' *Wighsek* pedig a' *democratica* kórmányozást szeretik, és semmi *Egyházi* tzeremoniákat nem szenvedhetnek.

a' *Józan okosság Saeculumáról* irt vala, közönséges árúltatása miatt, keményen meg büntettetett. — A' napkeleti *Indiára* kereskedő Társaság azt akarja a' Parlamentom által ezközleni, hogy minden nemzetek, a' mellyek barátságban élnek Angliával, szabadon kereskedhessenek a' föld kerek ségének azon részében.

Lord *Malmesbury* több követ társaival együtt Juniusnak 30 ik napján, jókor reggel, indúlt *Lille* v. *Ryssel* felé útnak, minekutánna szükséges instructiókat vett vólna a' Királytól és a' Ministeriumtól. Most már szabadabban vagynak kezei, mint vóltak ennekelötte *Párisban*, és mindenek olly bizodalomban vagynak, hogy ő nem héjában fog Frantzia Országba utazni.

A' *Parker* fejére hozatott halálos szententziát, a' Fels. Király is jóvá hagyta, 's meg erősítette, a' melly szerént Jun. 30-ik napján fel is akasztott ő azon *Sandwich* nevű hadakozó hajón, a' mellyen ő előülője vala a' pártos matrózoknak. — Halála előtt minden tzimborás társaitól bútsút vett. Életének végső szempillantásaiban is nagy lelki tsendességet és bátorságot láttatott mutatni. Halála előtt való napon a' felesége *Londonba* érkezvén, esedező levelet nyújtott bé férje mellett, és 1000 guinét igirt életének megtártasáért, de semmit nem nyert. — A' több hadakozó hajókon lévő pártos matrózok fejeik ellen is törvényes processus tartatott, és keveset ki-vévén, mindnyájan halálra itiltettek, és fel is akasztattak.

Parlamentalis Dolgok.

Az Angliai alsó Parlamentumnak tagjai következendő summa pénzt ajánlottak a' Status ezen esztendőbeli szükségeinek ki pótolására, úgymint: a' Fr. Emigransoknak 180000 font sterlinget; a' külső titkos szolgálatokért 150000 font sterlinget; az ármádiát fizető fő kassa mesternek 544962

font sterlinget; az ármádiának rendkívül való szükségére, és e' folyó 1797 esztendőre 4 milliomot; a' kasszármákra 288000, és ismét 449000 font sterlinget; a' nemzeti adosságnak ki-irtása végett a' Londoni bankónak 200000 font sterlinget.

Windhám hadi Titoknok Úr eleibe terjesztette az alsó Parlamentumnak azon új planumot, a' melly szerént a' katonaság zsoldja meg-jobbitott. — E' szerént az alsóbb rangú tisztek, úgy mint a' hadnagyok, zászlótartók, segédek, és kvártély mesterek napjában egy sillingel több zsoldot kapnak, mint ennekelötte, mind a' linea, mind a' vég helyi truppoknál. — Ennekfelette azon pénz is vissza fog nékik fizetödni, a' mellyet tisztségeknek meg nyeresekor fizettek, u. m. a' zászlótartónak 4 font sterling, a' hadnagynak 5 font sterling; a' lovas zászlótartónak 9 font sterling; a' lovas hadnagynak 10 font sterling. — Továbbá az is meg vagyon ezen planum szerént határozva, hogy ennekutánna mindenkor rendes időben fizettessék ki a' katonaság zsoldja, hogy ekképen semmi panasz ne legyen a' hadi kassa igazgatói ellen.

Ennekutánna azt javaslotta a' Parlamentumnak, hogy az ezen esztendőre való zsoldnak kipótolására, az alsóbb rangú tiszteknek 60000 font sterling; az Angliai zsoldban lévő idegen truppok számára pedig 361000 font sterling adattassék. — Az utólsóbbak közül némelleyek napnyugoti *Indiában*, némelleyek *Portugalliában* szolgálnak, következésképen mind ott, mind onnan leendő visszafizetések után, addig, mig szolgálatot találnak, szükség lészzen az ő taplaltatásokról gondotól viselni.

Ezen napi gyűlésben az az igen hires rézmester is egy instantiát adott bé a' Parlamentumnak, a' ki a' bibliát a' leg szebb rézbe metzett képekkel ki-adta, és minden költséget arra fordítván, magát meg-fzegenyitette.

Batáviai Respublika.

A' *Sámbsrei* és *Máási* egyesült Frantzia ármádiának fő vezére *Hoche*, incognito *Hagába* ment Juniusnak utolsó napján, holott egynéhány conferentiát tartott a' Frantzia követ *Noel* polgár házánál a' Conventnek néhány nevezetesebb tagjával, és az induló félben való tengeri Expeditiónak vezérjeivel. — A' következő napon *Amsterdamba*, 's onnan a' maga ármádiájához, vagy a' mint mások vélekednek, *Párisba* ment, de oda is *incognito*, az az, más név alatt, és minden pompa nélkül. — A' *Hágai* tudósításokban úgy iratik le ez a' hires Frantzia vezér, mint 29 esztendőszép, tüzes, de igen emberséges, és okos ifjú ember.

A' *Friziai* provincialis kórmányszék executiót rendelt az előbbi kórmányszéknek azon tagjai ellen, a' kik 1787-ik esztendőben 700000 forintra menő kárt okoztak a' patriótáknak, melly végzést nemcsak jóva nem hagyott a' *Hágai* Convent, sőt leg ottan parantsolatot küldött annak vissza vételére.

Ezen Respublikának azon osztályaiban, a' mellyek a' munkában lévő tengeri expeditióban részesültenek, még most is nagy szorgalmatosság tapasztaltatik. — Az e' végre már jó módon kikészített flotta 17 linea és egynéhány apróbb rendű hajókból áll, ide nem számlálván az eleséget és munitiókat szállító hajókat. — A' lovaságon kívül, 20 batallion gyalogság fog ezen flottára szállani, és szinte ugyan vetelkednek a' hadi tisztek egymással, hogy ezen hires expeditióban részesülhessenek. — Négy hólnapra való eleséggel rakattatott meg ez a' flotta. — A' külső dolgokra ügyelő Commissió dolgozik ezen expeditióra ki-rendeltetett és a' *Dünkircheni* kikötő helyben ki készült Frantzia flottával való egyesülésben, mellyből sok hasznot reménylenek magoknak a' Batavusok. — A' financialis dolgokra ügye-

lő Commissió is ki-fizette azon summát az ezen expeditióra menendő seregeknek, a' mellyet a' Convent ajándék fejében rendelt azoknak. — A' *Zvulli* kikötő helyben történt akadályokat egészen el-háritotta *Daendels* fő vezér, minekutánna a' nyakas katonák közül kéttöt agyon lövetett, és 3 tisztet, 's egy granatéros kompániát kasszirozott vólna. — Már most mindnyájan jó kedvet mutatnak ezen expeditióra való menetelre. — A' hajókat *Winter*, az azokon lévő hadi népet pedig *Daendels* Generálisok fogják kórmányozni.

Helvétzia.

A' *Helvétzia* közönséges nyugodalmának megzavarására, mellynek helyre állittásán már most testel lélekkal rajta vagynak, különös alkalmatosságot adott a' Frantziáknak a' *Lávis* taván (*Luganer See*) való hajókazások, melly felett, a' mint közönségesen tudva vagyon, az Olasz Országai armádia Generálitássa, és a' Helvétziaiak között, már régtől fogva való versengés támadott vala. — A' Helvétziaiak nem akarták megfzenvedni, hogy a' Frantziák hajói, azon alá 's fél járkáljanak, melly felett való egyenetlenséget, Gen. *Kilmaine* jóvá tett vala ugyan, de hogy a' Helvétziaiak a' Frantziáknak újjonnan tilalmazni kezdettek az említett tón való hajókazást, e' nyitott arra útat, hogy Gen. *Bonaparte* a' Helvétziai deputatusoknak olyan keményen való maga ki nyilatkoztatást tégyen, mint a' millyenről, a' közelebb ment levelünkben emlékeztünk vala. — Hogy pedig a' Frantziáknak azon a' tón tellyes jussal lehessen hajókázni, azt a' Helvétziai Kantonoknak onnan kívánta meg-mutatni *Bonaparte*, hogy valamig a' Frantziák *Lombárdiát* meg-szálva tartanák, mind addig a' *Lombárdiaiak* jussok mellett, azon a' tón a' Frantziák is szabadon hajókázhatnak. — Tapasztalván pedig azt *Bonaparte*, hogy mikor a' Frantziák ágyús hajója leg előbb azon a' tón üzőbe vétetett vala, akkor a' Fran-

tzia tisztek nemtsak az hogy meg-sértettettek, hanem e' felett az ő három színű zászlójok is gyalázzal illetetett: *Bonaparte* azért az említett tón való hajókázást ezután is szabaddá és bátor-ságossá akarván tenni, ez okból határozta azt meg-magában, hogyha őtet azon szándékában újra meg akadályoztatnák, vagy bosszúsággal illetni mérészelnének, az őtet meg-bántókon, vagy bosszúsággal illetőkön, azonnal a' maga vezérlése alatt lévő ármádiával vétessen magának elégtételt.

Elegyes Dolgok.

Ismét meg-újult az a' hir, hogy az ifjú Svéciai Király az Orosz Császár familiajából veszen magának feleséget, előbbi el-jegyzett matkáját a' *Mecklenburg-Sverini* Hertzeg Asszonyt pedig a' *Sachsen-Gothai* örökös Hertzeg fogja házas társúl magának ki-választani. — A' *Bétsi* és *Pétersburgi* udvarok szorgalmatossan leveleznek egymással. A' *Velentzei Dalmatziának* lakosai egynéhány hé-telőtt, önként fel adják magokat a' Cs. K. hadi se-regeknek. — Azon idő alatt, míg a' *Thetis* nevű Dániai fregatta *Algiriában* múlatott, 15000 ember holt meg dög halállal. — Az Orosz ármádiánál minden gyalog regiment hat kompaniából álló batallionnal, és a' *Lajbhulzár* 's *Lajbkozák* regimentek egy escadronnal fognak meg-öregbittetni. A' néhai b. e. Lengyel Király *Stanislus Augustus* ismét *Pétersburgban* vagyon, 's gyakran meg jelenik a' Német teatromban. — Keményen meg tiltotta az Orosz Császár, hogy a' földes urak semminémű szín alatt ne mérészellyék jobbágyaikat vásár napokon és az innepeken úri dologra hajtatni. Az északi Amerikai Respublika egy kis flottát készítet ki a' *Frantziák* ellen. — Tsaknem minden *Helvétziai Kántonokban*, 's kiváltképen azokban, mellyekben aristocratica vólt ekkorig az igazgató formája, titkos béketelenség van a' nép közt, mindenüvé democratica uralkodás formáját akarnak bé-vinni. — A' *Silesiában* kvártélyozó Cs.

K. truppok *Gallitziába* marsirozni parantsoltattak. A' *Móldvában* és *Havasföldében* öszve gyülekezett béketelen Lengyeleket ki üzette onnan a' Fényes Porta. — A' *Módenai* Hertzeztől, a' ki néhány hólnapoktól fogva *Velentze* várasában múlatott, azt kívánták a' Frantziák, hogy a' maga örökös tartományaiból ki vitt pénzt adná vissza a' maga jobbágyainak. Eleinte vonakodott a' Hertzeg, hanem tartván a' bosszúság tételtől, végtére 180 ezer aranyon váltotta meg a' több kintseit, és azokkal *Triestbe* ment.

B é t s.

A' közelebb múlt Szombaton költ udvari Diáriumból olvassuk, hogy Császár Ő Felsége, B. *Alvintzy* hadi Tárnokmester Ő Excellentiájára bizta Magy. Ország hadi dolgokban való fő kormányozását, az által is akarván ezen vitéz házánkfiának szembe ötlő sok érdemeit némünemüképen megjutalmaztatni. — Gr. *Angerau* F. M. Lajtinántot pedig a' *M. Therésia* vitézi Rendjének azon tzimerével ajándékozta meg, a' mellyre már annakelőtte is méltónak lenni itiltetett.

A' *Bétsi* Universitásnak mostani Magnificus Rectora, B. *Quarin*, az orvosi tudománynak Doctora, és udvari Orvos, az Universitás Cancellariusának, és a' 4 Decanusoknak meg-eggyezésekből olly planumot adott bé Ő Felségének, melly szerént a' Tyrolisi nemzet fegyhetetlen hiveségének tsak némelley részben leendő megjutalmaztatására is minden elztendőben, és minden tudományban három Tyrolisi ifjak ingyen nyerjék el a' Doctori méltóságot, úgy mindazáltal, hogy magoknak a' Tirolisi Rendeknek légyen jussok azon érdemes ifjaknak ki-választásokra.

Magyar Ország.

Sapron Vármegyéből Jun. 21-ik napján. Jun. 13-ikán illyetén szomorú dolog történt T. Vas Vár.

megyében. Egy *Kotsi Adám* nevű derék úri ember, egyébbaránt igen jó prokátor is, este felé, két jó barátjával a' szőlő hegyről haza menvén *Gértzére*, minekelötte szállására bé tért vólna, a' vendégfogadóhoz közelgetvén eszébe jut, hogy az ő *Antal* komjának a' vendégfogadónak akkor lett vólna a' neve napja, 's mingyárt fel-tette magában, hogy ámbár már késötske is, jó komját barátságossan meg-köszönti. Ebben a' vele vólt barátjai is meg-egyezvén, bé-térnek a' házhoz, ő maga pedig, t. i. a' fent nevezett Úr, szüksége tétele végett hátra marad. Azomban a' két jó barát jó kedvel lévén oda benn, késötske eszékbe jut, hogy ök hárman vóltak, és hogy a' vendégfogadós kedves komja künn maradt. Tehát kimenvén keresésére, de sohol sem találván ötet, úgy vélekedtek, hogy öket meg akarván barátjok tréfálni, haza lopódott. Illyen gondolattal ök is honnyaikba nyugodalomra mentek.

Más nap viradtakor egy valaki a' vendégfogadós kútjára menvén vizet meríteni, látja, hogy a' kútban egy kalap lebeg a' viz felett; a' honnan ki-vévén, lárma esett 's a' vendégfogadós mindjárt meg-esméri, hogy az az ő komja kalapja legyen, gyanúba esnek, visgállyák a' kutat — 's rövideden, a' derék embert *Kotsi Adámot* meritik ki belöle hóltan. — A' fürkész emberek mingyárt ezt a' kérdést gördítették itt elő, hogy-hogy esett ez a' szzerentsétlen történet? Véletlenül, *úgymondnak*, nem, mert az ember józan, vigyázó és szemes ember vólt, a' kutat is, jól tudta, hogy ott van, e' mellett a' kútnak is övedzésig való magas kánvája van köröskörül; önként való maga el-szánásából sem, mert sem *melancholicus*, sem *desperatus* ember nem vólt, 's nem is lehetett; következésképen egy *tertium* körül forog a' gyanú, hogy t. i. valamelly rossz akarói vetették vólna ötet a' kútba. Ezt pedig onnan akarják próbálni, mivel a' *Chirurgus* mind a' nyaktsigát, és gégét el-törve, mind a' fejét há-

túl, az úgy nevezett kupánn felül, két helyen is nagyon meg-sértve találta a' meg-hólnak. Ha ez a' gyanú igaz, bizonyossan ki kell a' dolognak sülni, mert ezt a' gonofzságot egy ember épen nem, sőt kettő is nehezen vihette volna végbe minden lárma nélkül, a' mit pedig két 's három ember tud, ki kell annak világosodni, mert már ekkor, ha más nem, a' mint a' Magyar mondja, *a' tyúk is ki-vakarja a' szemet dombon.* Szabad légyen ezt az ide illő morált az olvasókra nézve ide tenni:

Mire emlékeztet ez, Halandó Téged'?

Erre, hogy: *nem tudod mikor, 's mint lessz véged!*
 Készülj hát — vagy inkább légy mindenkor készen,
 Mert a' ki még készül, nem kész az egészen!
 Nem tudod a' halál mikor, és melly útban
 Leskődik utánnad, 's talán épen kútban!
 Azért Te lessd ötet minden helyenn 's órán;
 Így nem lessz érkezte se rofzkor, se korán.
 De ha a' halál ott vár, hol Te nem várod,
 Ugyan gondolkodjál nem lesszé ez károd?

Rátz Keviben Jul. 2-ik napján. Szomorúan írhatom, hogy Sz. György naptól fogva nállunk csak olyan eső sem volt, melly a' földet csak másfél újrira is meg-áztatta volna, és ezen rettenetes nagy szárazság miatt, a' mi itt soha sem történt, már Sz. Ivány napkor az aratás, vagy inkább a' búza kaszállás elkezdődött, és *Sarlós B. Affzony* napja után, melly ma vagyon, egy hétre, a' mikor rend szerént az aratás kezdődni szokott, vége is lesz jó formánn a' búza és fű kaszállásnak is, és valaminthogy minden hamar fel-takarodik, úgy hamar is el-fogy, mind búza, mind széna igen kevés lévén, és a' mit a' búzából lehetett volna is reményleni, az a' múlt szeredán támadt rettenetes nagy szél egészen ki-tséplette, úgy hogy, a' búza kéve csak olyan, mint-ha a' tollat emelné az ember. Sem árpa, sem zab, sem kukuritza, sem kerti zöldség itt körü-

löttünk éppen nem lészén, mind el-sülvén a' nagy hőség miatt. A' pusztán járó bármaink is, már nem találván mit enni, tsaknem el-vesznek az éhség miatt, 's egyedül a' viz tartya benne a' párát, de ez is naponként ki fogy a' kutakból. — A' terméketlenséget látván a' nép, már ezen a' tájjon, a' múlt hetekben, öt forinton is el-ment a' búzának Pesti mérője; hanem most valamennyire alább szállott az árra.

Hogyha Ország szerént való vólna ez a' nagy szárazság, így lehetetlen vólna Hazánkban a' nagy szükségét elkerülni, igen drága pénzen ennénk meg-kenyereinket. De hála légyen az egeknek, vagynak Országunknak, nevezetesen a' Dunán túl való kerületben, olly részei, a' hol-mind az őszi, mind a' tavaszi vetések jól biztattyák a' mezei gazdákat.

Somogy Vármegyéből illyetén tudósítást utasítottak a' M. Kurirhoz Juliusnak 2 ik napján: Istennek hala, *úgymond az Iró*, már mi nállunk kezdik az aratást, még pedig örömmel, mert itt ugyan nem héjjában szántogattak, a' múlt őszi vetés jól biztattyá a' gazdákat, és ha mostanában essöt nyerhetünk, a' tavaszi vetéseink sem lésznek utólsók. Hogyha szöllő hegyeinknek termése mostani valóságában meg-marad, mind a' szántó vető, mind a' szöllőtmivelő és bort sajtoló emberek elég bort ihatnak 's. a' t.

Portugallia.

Lissabonából Máj. 30-kán. Hertzeg *Waldeck*, a' ki a' Portugalliai truppok Generál-Kommandóját fogja a' kezihez venni, *Portsmouthból* 9 napok alatt érkezett-meg ide. — A' mi trupjaink a' határ széleken ollyan kélzen állanak, hogyha az ellenséget, a' *Tractatus* által meg nem lehetne is akadályoztatni, kardra kelvén a' dolog, néki mindenkor meg-felelhetnek.